

Nr. 14.

Anul I.

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Tovarăși nedespărțiți sau	
Sântul Dumitru	Carol Scrob.
Nu vă opriți	T. Simtion.
Césuri grele	Ilarie Chendi.
Dați-mi pământ	Petrea dela Cluș.
Hoțul de cârlani (trad.)	Iuliu Popescu.
Când	Elena Gabor.
Rămurele:	
„Cave lyram“	tin P..
Descânțece la nuntă	N. P. R.
Uituri (chiuituri)	I. G.
Feliurite	* *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

TOVARĂȘI NEDESPĂRȚIȚI sau SÂNTUL DUMITRU

Comedie în versuri în 1 act

(Sfârșit.)

Carol Scrob.

Sărăcia. De lemne, de lumină...

Oficerul. Veți, d'astea am uitat.

Poetul. Și-acum, uniți cu toții, să dăm mână cu mână,
Căci unde-s mulți ce sufer, tot dai peste-un noroc.
Puterea e mai mare luptând toți împreună!

Iarnă. Chiar Iarna e mai blândă, când sunt mai mulți la foc.
(Să iau toți de mână, Poetul declamă:

Poetul. Hai să dăm mână cu mână,
Cei cu inima română,
Să 'nvărtim hora frăției,
Lângă sinul Sărăciei.

Certa dintre noi se piară,
Ca și dușmanii din țară,
Să trăim în veselie,
Între ger și Sărăcie.

Hai să dăm mână cu mână,
Cei cu inima română,
Și la lipsă, cu unire,
Și la bani, cu împărțire.

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi, puterea crește,
Iarna nu ne pridisce.

Căci noi toți suntem de-o mamă,
De-o faptură și de-o samă,
Patru brați dintr'o tulpină,
Patru frați carii suspină.

Și de n'avem toți un nume,
Toți avem o sortă 'n lume,
La noi toți, iubite frate,
Sărăcia 'n ușe bate.

Să jucăm cu veselie,
Că scăparăm de chirie,
Și în casa noastră nouă
Să le luăm pe amândouă.
(arătând spre Iarnă și Sărăcie).

Iar l'al Gloriei dulce sôre,
La zimbirea-i răpitoare,
Să 'nvărtim hora frăției,
Lângă sinul Sărăciei!

(Vor să începă a juca hora, dar sunt întrerupți de S-tul Dumitru,
care intră.)

SCENA 19.

Ceilalți, *S-tul Dumitru.*

S-tul Dumitru (c'un sac în spinare, scris pe el: „Chirielle“ și c'un
geamantan în mână.)

Actorul. Veniși să ne strici danțul. Mai ai ceva a cere?

S-tul Dumitru. Ba nu! Vă las cu bine! Venii să mulță-
Și cu noroc la anul! Băieți, la revedere! [mesc.
Adio scumpă Iarnă! Adio! Mă grăbesc! (Iese.)

Actorul (Se uită după el, fredonând):

Tu pleci Dumitre de lângă mine,
Te duci departe de bani ticsit,
Dar gându-mi, dragă, fuge de tine,
Strigoiu sêlbatic, nesuferit.

Oficerul (cătră Actor) Te bucuri prea de grabă! Nu trece
[mult și vine

Alt mușteriu; ascultă ce s'a întâmplat cu mine:
(declamă:)

De-abia scăpaiu de S-t Dumitru
Aducătorul de belele,
Scormonitor de buzunare,
Prevestitor de țile grele
Și când se mai răsufu 'n tichnă,

Scăpat de lemne și manta,
 Când se mai fac inspectie 'n pungă.
 Să ved de-a mai rămas ceva. —
 Un călăraș imi iese 'n cale,
 C'o lance lungă inarmat.
 Il recunosc. — E sfântul Gheorghge,
 Numai în roze îmbrăcat.
 Pe calu-i alb venea spre mine,
 Și, unde-a fost și el soldat,
 Vădându-mă cu fir de aur,
 Imi strigă: „Bună ziua leat!“
 Eu il salut milităresce,
 Par' c'ar fi fost un general,
 Și 'ncep să mi-l compar, în versuri,
 Cu Cesar și cu Anibal.
 Ii amintesc trecutu-i mare,
 Ii cânt într'una și-i descânt,
 Și-i desvêlesc admirațiunea
 Că din oștean ajuns'a sfânt.
 Când se termin această curte,
 În loc ca el să-mi mulțămescă,
 Să uită cam chioriș la mine
 Și 'ncepe astfel să grăiescă:
 „Nu scii, că s'a schimbat boerul?
 „Că nu-'s nici sfânt, nici militar,

„Că mă ocup de alte treburi,
 „Ca ori și care pensionar?
 „Ia, nu mai spune la palavre,
 „Mai lasă-te de poezie,
 „Și nu te tot primbla prin stele.
 „Că vine vremea de chirie!“
 Sfirșind astfel dă pinteni,... sboră...
 Iar eu rămân incremenit, —
 Imi caut punga și-o văd golă
 Ca și un suflet ostenit.

Actorul. Dar pân' la S-tul George mai e încă amice.

Poetul. Veni-va pôte vremea să fim și noi ferice.

Actorul (iese în fața scenei, de-o parte Sărăcia și de alta Iarna, — câtră public).

Și-acuma când cu toții simțim o ușurare,
 Acuma când chiria cu toți ați achitat,
 Veniți mai des la teatru, c'avem nevoie mare,
 Căci pân' la primăvară cu ele (arătând pe Sărăcia și pe
 iarna) ne-am mutat.

Poetul. Ertați a mele versuri, cam schiöpe, cam ușöre;
 Sunt sigur că prin ele n'ajung un semi-dêu;
 Dar fie-care vede și scie unde-l dore. —
 A critica e lesne, — a scri insă, e greu! —

(Cortina cade.)

NU VÊ OPRÎȚI...

*Nu vè oprîți nici un minut
 În lupta grea ce o purtați; —
 Poporul pentru car' luptați
 E mândru, când privind spre voi,
 Ve vede mari, n'nfrați, eroi,
 Cu dor de jertfă n'ntrecut.*

*De-aveți o droie de dușmani
 Cari surpă tot ce a-ți muncit,
 Voi fiți cu suflet liniștit,
 Căci nici puteți a vè gândi
 Când ei de ei vor dovedî
 Că sunt mișei, er voi titani.*

RĂMURELE.

„Cave lyram!“

sau pe romănesc: „Pune-ți lira 'n cuiu...“

Așa cred, că mulți dintre cetitorii acestei foi vor consimți cu mine, când susțin, că „Posta“ sau „Corespondența redacțiunii“ este rubrică foarte interesantă, mai ales la foile literare. Cei indiferenți o trec simplu eu vederea, sau și dacă o cetesc, o fac cu scopul să ridă de critica batjocoritoare a redactorului, făcută asupra bietelor „incercări literare“; dar' cu atât mai cetită e această rubrică de aceia, cari așteptă răspuns la „cele trimise“. Răspunsul în cele mai multe cazuri e nefavoritoriu. Și barem dacă ți-ar respinge lucrarea cu cuvinte mai blânde, redactorii însă se folosesc de cea mai piscătoare ironie, încât răspunsurile lor sunt tot atâtea săgeți, ce rănesc adânc inimile susceptibile ale tinerilor poeți.

Poftiți modele din „Posta redacțiunii“? — Eta câteva: Dacă intitulezi poezia „Când mă vor îngropa...?“ el îți răspunde: „Am îngropat-o deja — în corfa cu hârtiile;“ altădată te amenință, că ți va publica poezia spre înspăimântarea poezilor gimnasisti; mai apoi îți publică o strofă, bine aleasă dintre celelalte, „de gustare“ — și adaugă apoi cu multă ironie: „Înainte numai pre cariera glorioasă, căci Musele te-așteptă cu dor!“

Și nu cumva să te pună păcatele să mai ceri și ceva „recompensă“, căci atunci redactorul îți răspunde cu de acestea: „Dar eu cu ce voui fi recompensat, că am avut paciența de a-ți ceti poezia?“

Când sunt mai blânzi domnii redactori, îți dic: „Cereă în prosă!“

Ei, dar cum să cerci în prosă, când te simți născut poet!

* * *

O, rubrică blăstemată, multă supărare mi-ai cauzat și mie odinioară! Aici mi-s'au tăiat aripile în sborul meu câtră Parnas.

Lucrul s'a întemplat așa, că eram captivul sburdalnicei dăități, numită: Amor. În atare stare psihică, lucru firesc, că mă înăbușau ideile și simțemintele; și érași e lucru cunoscut, că în cazuri de acestea nu afli alt remediu, decât dacă iai péna și hârtia și — faci versuri.

M'am folosit și eu de acest medicament. Poezia am botezat-o „Ei“, căci nu vream se fac esceptiune dela regula generală. Oda fú gata curênd, căci dór' ideile mi-se îmbuldeau în condeiu. Am covertat-o și, deși eram sărăcut de bani, ca toți studenții, am espe-dat-o recomandată, nu cumva să se perdă!

La ce fôie am trimis-o, nu vè spun.

Cătă indestulire simțeam în inima mea și cu cătă nerăbdare așteptam publicarea odei! Ași fi mutat calendarul cu o sêptemână înainte, numai să-mi vèd

*Și idealul vostru sfânt
Să fie simțul infocat
Pentru românul împilat; —
Căci pe pământu-i strămoșesc
Contrarii lui îl socotesc
D'un venetic, luat din vânt.*

*Er dacă 'n luptă veți găsi
Chiar frați de-ai voștri rătăciți,
Din calea lor nu vă ferțiți,
Ci încercați, de veți putea,
Ai re'nturna din calea rea,
Căci mai târziu vă vor slăvi,*

*Și-așa uniți noi de vom fi
O stâncă grosă vom forma,
De care se vor sfărîma
Acei, ce-avutul strămoșesc
Să ni-l răpescă să trudesec,
Dar nu-l vom da, cât vom trăi!*

T. Simțion.

CÉSURI GRELE.

(Sfârșit).

Impresiuni.

II.

Văzduchurile s'au liniștit afară, dușmanul cu suita s'a retras, din teiu mai sună un tainic zuruit, și prin desimea crengilor se coborâ din margine de nor o rață de stelută ce bate 'n geam . . . cobori, cobori steaua vieții mele, mai aproape, mai aproape . . . de ce tremuri? Iti veți sfârșitul și ți-e témă? O, nu-ți fie, căci nu singură ci cu mine de-odată te stingi, dincolo éráși vei fi a mea și cred că vom avea-o mai bine acolo, stelută, stelută . . .

E meșul nopții! Cei ce nu au suferit ca mine nu pot pricepe ce fioros e de a fi tréz la meșul nopții. Închis, singur singurel între patru ziduri negre și de a-și închipui, că mai réu de așa nici chiar în chilița cea scundă de lut, săpată de cioclii cei nesimțitori nu póte fi.

odată tipărit numele sub poesia, despre care credeam, că și Musele în Helicon se vor desfăta cetîndu-o. Cea ce îmi potența însă voia bună, era cugetul, că „Ea“ va ceti-o și tot „Ea“ va înțelege, că „Ei“ am dedicat-o.

Imi făceam iluziunile acestea, pentru-ca decepțiunea să-mi fie cu atât mai amară, căci altecum au tors Parcele!

Timpul de o săptămână, un seclu însă pentru mine, a trecut și eu primiiu fôia. Cu grabă o desfac, frunđesc și mă uit la fie-care pagină cu tótă agerimea ochilor, dar oda mea — nicăiri . . . Instinctive caut în „Posta redacțiunii“ și „Infandum regina iubes renovare dolorem“ — acolo erau memorabilele cuvinte: I. P. în L. „Cave lyram!“

Atâta și nimic mai mult, prea destul însă pentru ca să blastem pre toți redactorii din lume.

Genarea, ambițiunea vătémată, vanitatea rănită, tóte îmi șopteau: résbunare!

Dar cum să mă résbun? — M'am decis în urmă să scriu redactorului următórea epistolă, trimisă apoi „nefrancată“:

Domnule Redactor! Răspunsul D-tale din nr. 6 al foii, ce redigaiți, dat la poesia mea „Ei“ — fiind lipsit de ori-ce bunăcuviință, dar cu atât mai bogat în ironie — m'a indignat fôrte. Altcum 'ți pot pređice, că purcedând D-ta așa și față cu alții, vei puté cânta în curénd: „In veci pomenirea foii mele“, ceea-ce și doresc din inimă. — Te rog, retrimite-mi poesia!

Ilarie Chendi.

Acum e césul lor, a duchurilor rele, și tot ce este infernal, strigoi și stafii, monștii cornurați și alte năprasnne străulate s'au adunat la sfat în podul de-asupra chiliei . . . dór nu-mi fac mie judecata? O clopotelă și o holecă, un pocnet și un hodorogit ca și la póle de munte, 'unde printre strepitul torentelui resună bătăile ciocanelor din piuă și svonul din jógăre . . . aci sunt stafii jógăreni și ielele duc lâna 'n piuă. Și larma cresce tot mai tare, aud cum țes pe la résbóie cu nemiluita, cum pocnesc brăglele mânate cu turbare de mânilor nefaste, aud sucala sfirăind și hodorogéla de vèrtelnită învèrtindu-sé trosnind, și tóte să petrec în patimă!

Auđi, auđi! Agonia e la culme, trosc, trosc geme aria podului sub bătăia picioarelor necioplite, s'au înșirat, precum să vede, înfrățiți cu toții la hora lor ne-bună, pe carea o dapănă fără cruțare.

A patra și primesc epistola redactorului. O desfac, dar nu repede; scot poesia. Sêrmana odă, abia am cunoscut-o! Era trasă și subtrasă cu roșu și cu vènat. Evident, că a suferit multe din partea tiranului redactor.

Dar nici eu nu eram de invidiat. Eram ca un al doilea Icarus, cădut din înălțime în abisul nimicniciei poetice. Florile poesiei mi s'au scuturat, ér cuvintele torturătóre: „Cave lyram“ timp îndelungat le vedeam și auđeam . . .

Și acum mai țin acea poesie, căci tatăl meu 'imi dicea adeseori: „Păstréză-ți tóte conceptele, fiind acelea monopolul sciinții tale!“ Adevèrat „monopol“, pentru-că nu las pre nime să privescă în el.

Și când cetesc acum poesia nenorocită, zimbesc. Atunci credeam, că abđicènd eu de liră, lumea perde în mine un poet mare; astăđi însă acea iluziune mi-se pare prea îndrăsnéță, prea frumósă și sunt mai aplicat a crede, că nu m'am născut pentru poesie.

Er dacă din când în când mai cetesc „Posta redacțiunii“, un ris, ce esprimă indestulire, mi-se ivesce pre buze; da, căci acolo 'mi aflu acum mângăierea, ce o simte omul atunci, când vede și pe alții loviți de aceeași sórte . . .

. . . tin P . . .

Hârбуiаlа de сeс anunță o оră, încа un miorlăit urit, apoi încetă toіul, convоіele de duchuri sе imprăscie întru țipete înăbușite . . . mulțămescu-ți Dоmne!

Ostenela-mi apasă greu pleоpele și le inchide, mе cuprinde o pirotelă blândă

Lin și fără lеc de scărtăit sе crepă ușa, și 'n ea zăresc conturele figurei, a iubitei, a iubitei celei trădătoare. Cu vеrfurile piciorelor își dibuesce pașii ușori și sе apropie lingarnică de mine cu un aer de milogelă, sе așază pe un scaun lângă căpătăiu și plânge, plânge și e frumоsă аșа plângând, frumоsă ca norocul în mijlocul nenorocirei. Cu degetele-i albe ca ghiocu și moi mătasă, imi atinge tēplele svēcninde. Imi netezesce pērul lung vērsând în el picuri rotunđi de lacrimi și fruntea mi-o svēnteză cā o basmauă de mētasă.

Ochi-mi bolovăniți și reci îi țin аținți spre ea, spre cea ce simula mіscare sufletescă.

— O, nu priviri deaceste iubite, mai blānde, ca în alte vremi, sе-ți fie fața аđi când viu sе-ți аjut a ispăsi durerea, ce te imprejmuesce!“

Vorbind аșа privirile îi sunt ceresei, scāldate 'n vrajă.

— Demon ești femeie, sau inimă nu ai? Nesaț și rēvna rea a dragostei te mână de a-mi adauge durere la dureri, intrigi și meschinării îți arată căile și te-au condus aici! De ce cu dulci cuvinte voiesci a mē otrăvi, de ce de mine te apropii, ispită ademenitoare, când scii că tradezi două inimi deodată? . . . fugi și lasă-mē sе mor!

Așa-i vorbesc și-mi tremură cuvēntul.

— O, fii mai blānd, căci nu nesațul orb mē mână la patul tēu ci căința de care pētrunsă mi-e inima cē te iubesc. Nu eu, iubite, nu eu, ci sōrtea e de vină că te-am dat uitării pe un timp, acum însă când suferi simt tot focul sacru reinviind în mine și căința grea mē apasă și mē îndemnă a-ți cere ietare, . . . oh, uită trecutul și ertă!

Ea plânge și e frumоsă аșа plângând.

— Sе uit, sе ert? Nimic nu-i mai greu de a uita decât tradarea și amăgirea și nu-i mai mare păcat de cât a erta femeii ce te-a înșelat . . . Nu, ființă nestatornică ce simulezi după plac și calci în picioare cei mai sfânt, iubirea, nu esti demnă de ertare! Reintōrce-te în brațele aceluia, pe carele acum îl tradezi și jură-i ca și mie, aruncă-i plēvă 'n ochi ca mie, și când va fi la marginea mormēntului ca mine nu te-a erta nici el, ci de blăstēmuri sе va inspăimēnta vēzduchul!

— Și nu simți nici scānteie de milă, s'a stins iubirea ta cu totul? Bărbați, bărbați tirani și fără inimă imputați femeii ușurătate de minte și voi aveți scāderi o mie! . . . Mē duc deci, rēmăi cu bine chip sleit de ghiață, mē duc și în astă lume nu ne-om mai întâlni! . . .

O, аșа de jalnic e cuvēntul, lucefereii înrouați de lacrimi lucesc аșа de dureros și atât pōte fi ea de frumоsă . . .

— O nu pleca, rēmăi lă mine! . . . — Ușa sе inchide repede după dēnsa . . .

Mē trezesc din buiguială cu obrađii umeđiți de lacrimi și căutând în giurul meu, dar totu-i gol și întunec, аfurisit de întunec, și nici o urmă de chipul ei. Unde ești fantasmă alungată étă te chiem căci ți-am ertat, apropiе-te milоsă și plāngi și mē compătimește și-mi svēnteză fruntea înourată, căci atât de trist e de a fi singur, și

— mōrtea îi atât de grea
când scii că nici un suflet
nu plânge 'n urma ta.

Zădarnice-mi sunt vorbele, singurătatea, esilul meu nu mi-l conturbă nimeni, iubita e departe și iubita nu mai are inimă pentru cel ce sе stinge! Și de ce ar și plânge, sciind, că tōte аșа se sting și când ea își pōte afla urmași în locul meu cu inlesnire. Ea-i frumоsă, frumоsă ca ispita și are ochi-luceferi cum alte n'au; și de ce ar și alerga în brațele aceste vestejite, când ea vrăjită sе pōte legăna pe alte moi, pentru ce ar căuta

Descāntece la nuntă.

— De lângă Cheia Turdei —

Da mila streinului
E ca umbra spinului
In postul Crăciunului;
Da mila dela măicuță
E ca frunđa nucului
In postul Sān Petrului.

Când eram la maica fată
Sedeam și coseam la bērtă,
Dar de când m'am măritat
Mi-a dat sōcra mea de cap.

Arđă-te focu urit
Că curēnd te-am cunoscut,
Am gāndit că va fi bine
Și-acum e amar de mine.

Trece-un dor și altul vine
Supērarea-i tot cu mine,
Vine-un dor și altul trece
Numai necazul mē vede.

Mirēsă sufletu mea
Sciu că nu ți-a pără rēu
C'ai venit din satul tēu,
C'ai venit într'acea casă
Unde-i pita tot pe masă,
Și cuțitul lângă ea
Și ții tăia când-i vrea.

N. P. R.

Uituri (Chiuituri).

— Din literatura populară a Zarandului. —

Uiuiu babă bētrână
Da la joc dracul te mână?
Cu papuci de crastaveți
Ai juca și nu cutezi,
Las' sē jōce fata nōstă
Că-i mai mică și mai prōstă.

Frunđa verde flori de fēn
Rēu 'ți stă june bētrān.
Ederă de pe fantānă
Rēu 'ți stă fată bētrān.

Până ce iubeam copile
Mai era ceva de mine,
Ēr de când iubesc neveste
Cresce-mi barba fără veste.

buzele aceste oflitate, când alte, trandafirii ea p^ote să-ruta . . .

Nu, nu, lăsați-mă așa singur cu chinurile mele, av^înd de prietin numai m^ortea cea rece ca criv^îțul, carea t^înjind veghiază la picioare și dornică adastă, ca duruiala asta de c^îs s^î-i dea signalul și s^î-și s^îv^îrșescă opera dragă de a-mi t^îrnosi sufletul în alte lumi. Halal de așa un prietin bun, de unicul prietin sincer! . . .

Straturi, straturi inund^îză acum lumină prin ferestri, lupta reincepe, de astădată e lumina la putere,

intunerecul sb^oră spintecat de sulitele s^orelui, ce r^îsare m^înios din marea nopții, salutat cu bucurie de albitul și inghetatul s^îu tovarăș, de pământ, care s^î imbrobodesce nesimțitor cu lumina lui. Pe g^îmuri mi-a zugrăvit frigul cele mai frumoșe flori de primăvară și la streșină imi at^îrnă țurțuri lungi, sleite stalactite.

O, și afară-i jale multă, căci *érna-i* un morm^înt al naturei despoiate de ce are mai frumos . . . jale afară, jale în casă . . . D^îmn^îe, D^îmn^îe trist e de a fi.

Șaroș, Decembre, 1893.

DAȚI-MI PĂMÎNT!...

*Dați-mi pace, nu 'ntrebați că cine-s,
Nu cereați de ce scriu vecinic rece;
Las-a mea gândire să se 'ncece
'N chinuri, de cari versurile-mi pline-s!*

*Am cântat atât de mult iubirea,
Și-am descris și suferința 'n cânturi,
Și deplâns-am vecinic fericirea,
Dar zadarnic!... T^îte trec în v^înturi!*

*D^oră pot să schimb eu cursul vremii?...
Nici odată!... Și dacă ursita
La toți aceeași s^orte eroit-a:
Să se stingă, — vă rog, mie ce mi-i?*

*N'am nimic, p^ote să p^îră totul;
Dați-mi pace dar, de-aș fi ori-cine.
Iar de vreți să știu și eu ce-i „bine“
Dați-mi pământ!...*

De trei ori cât cotul...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petrea dela Cluș.

Frunză verde canap^îr
Doi voinici maică m^î cer,
Unu-i negru, unu-i b^îl
Cel negru-i ca vai de el.
Frunză verde de m^îr dulce
După cel b^îl eu m-a'și duce;
Frunză verde de m^îr acru
După negru m^îrgă dracu,
Că trebe riul oprit
Și săpun de 5 de-argint;
Opt muieri la șurluit
Și tot nu-l mai veți albit.

Busui^oce, busui^oce,
N'ai mai cresce, nu te-ai c^oce!
Dar de ce s^î nu m^î coc?
Că m^î duc feciorii 'n joc.
Trandafire n'ai mai fire
În grădini n'ai înflorire!
Da de ce s^î nu mai fiu?
Că m^î pun fetele 'n brău
Și m^î p^ortă pre la riu.

Lelița cu brău lat
N'are lepedeu pre pat
Nici cămeșă pre bărbat
Făr' una de cump^îrat.

Cu muierea beut^ore
Nu intin^îci p^înda la s^ore.
Ea ț^î-o bea, p^înă-i fui^ore.

Haida muiere la plug
Ba-io nu! că boii 'npung,
Haida muiere la sapă
Ba-io nu! că's r^îu bet^îgă.
Haida muiere la birt
Stăi bărbate să m^î schimb.

Pe sub ceriu, pe sub cerime
Nime nu-i singur ca mine,
Numai mierla din pădure,
Nice ea nu-i singurea
Că stă cucul lângă ea.

Florici^îcă de pe rit
Nice v^îra n'o sosit
De ce foc ai g^îlbenit?
Da cum n'oiu îng^îlbeni
Câte flori pe lângă mine
Nice una nu-mi vrea bine.
Numai fl^orea s^orelui
Ține-mi partea dreptului.

HOTUL DE CÂRLANI.

Povestire din Carpați.

(Urmare.)

Albert Amlacher

În toate acestea se petrecură așa de repede și în o liniște atât de predominantă, încât de abia fui în stare a-mi da sama de cele întâmplate, și un lin fior îmi străbătui corpul. Acastă simțire însă nu dură decât un moment, căci reculegându-mă eșii în liber, rezolut, cu revolverul în mână. Pentru a ajunge neobservat la locul incendiat, voiam să ocolesc dumbrava de a dreapta și astfel mă furișai de-a lungul gardului, ce impresura grădina casei. Tocmai sosise de la capul gardului și voiam să mă târăi printr'un tufiș de cetină, ce-și întindea pe acolo crengile, când deodată mă simții prins la căfa de o mână sdravănă, care mă culcă la pământ. Intr'aceea îmi succese a-mi elibera mâinile printr'o mișcare iute, apucaii de aripa sumanului pe agresorul nevădut și îl trasei spre mine.

„Lasă mișelule, dacă ți-e dragă viața!” strigai, aprôpe fără voie în surprinderea mea.

„Tu ești, Domnule?” răspuse incet adversariul, lăsându-mă liber. De abia acum recunoscu că e lucrătorul, ce mă făcuse atent să nu părăsesc casa. „Ertă-mă” adause el, „pe cinstea mea, că nu te-am cunoscut!”

În momentul acela se auți o pușcătură prin întunec și ecoul ei străbătea durduind prin munți și văi. Eu făcui o mișcare, ca și cum aș fi voit să mă ridic.

„Rămâi, domnule, rămâi!” îmi șopti muncitorul. „Baciul este un bărbat întreg și-i ca născut pentru tréba asta. Te rog, rămâi numai liniștit lângă mine”. Cu aceste mă trase lângă sine, în dosul cetinei. „Uite, colea se mai apropie cineva”, adause el arătând cu mâna dreaptă în partea aceea.

Privii într'acolo, dar nu vădui nimic.

„Colea în față, la colțul șurii!”

Privind mai cu atențiune, observai acuma un corp alb, ce se mișca încetinel înainte, apropiindu-se tot mai mult de o șură izolată și plină cu fân. Indată recunoscu și eu, că acesta trebuie să fie un om. Când ajunse în fine în cuprinsul umbrei întunecóse, ce arunca șura, abia la cincisprezece pași de noi, se ridică și fugi repede spre păretele edificiului, unde stătui câte-va minute în nemiscare.

„Acesta nu-i d'ai noștrii” șopti vecinul meu, „ăsta-i „tăciunaru” pe care Pau trimis hoții”.

„De unde scii tu asta?”

„Ian privesce, domnule, acuma își întinde mâna ca să pună foc șurii, pentru ca prin asta să înșele pe căsenii încóce și apoi hoții s'o pótă lua la sănătósa cu jaful, fără greutate.

„Apoi hai să facem îndată de cap meseriei lui!”

Muncitorul îmi prinse convulsiv mâna. „Fii pe pace domnule”, mă rugă el, „acuma am strica mai mult, de cât am direge. Femeia stă tocmai lângă nemernicul cela. Ea-i destul pe sama lui și-i va afla ac de cojoc”. De dincóce de șură se audea un sgomot lin ca foșnetul de fân.

„Acuma smulge tēlharul fēnul de sub strașină, domnule, pentru a-l aprinde mai ușor”.

„Și noi să rămānem liniștiți la tóte astea?”

„Trebuie să-l lāsām în pace, căci numai nelegiuitul prins cu ocaua mică cade sub pedépsă, după obiceiul din munții noștrii”.

Atunci se luminase de cea parte și o mână ridică încet un lemnuș aprins la snopul de paie de sub

streșina înaltă abia de un stat de om. Și acum — flacăra cea mică începui a veltăi, dar în același moment se și observă prin aer un obiect de metal. Se auți o lovitură puternică, urmată de un strigăt tēnguitor, după care se stinse imediat lumina.

În același timp se auți strigătul furios al femeii.

„Ticālosule de tăciunaru, asta ți-e rēsplata nelegiurii tale!”

„Acum e de noi, domnule!” îmi strigă tovarășul, sărind în picioare și fugind într'acolo cu furca în mână. „Nu trebuie să ne scape din mâni, nemernicul!”

Femeia cea rezolută însă nu mai avea nevoie de ajutorul nostru. După ce se apropiase frumos de tăciunaru ce se credea sigur și după ce prin o lovitură furiosă îi despicasă mâna, mai aplică celui surprins, care striga de frică și durere, — încă o înbrāncitură atât de puternică, încât se împleteci într'o parte și împedcându-se de o cracă ce-i sta în cale, se rostogoli pe spate. Când sosirām aici, nu mai aveam alta de făcut, decât să legām cóte la cóte pe criminal și astfel ferecat îl aruncă lucrătorul în gura șurii, ca și cum ar arunca un buștēn și incuia ușa pe el.

Intr'aceea baciul trecui înainte de-a curmezișul prin dumbrava de lângă casă, după-ce dădu poruncă ciobanilor de a nu lāsă cărlanii să se împrăstie spre codru, de unde apoi în câte-va ore ajungeau înspre granița Romāniei, unde fără indoială aveau de gând și hoții a-i mâna. În dosul tufișului de pe livadă era o vāgăună lată. Acastă afunđime de forma unei coveți, care de-o parte avea margină pretipișă, se întindea afund în codru, unde se îngusta din ce în ce, transformându-se într'o săpătură de apă, percursă de un mic părăiaș, ce se scurgea dincolo de granița într'o vale deschisă. Cunoscēnd hoții, fără indoială cu de-amēruntul locul, de sigur se vor folosi de acēsta vāgăună pentru a-și mâna prada, căci ajunși odată aici, cărlanii nu se mai puteau împrăstia, ér întunecimea gropii îi scutea de urmārire și jaful era dus la adăpost sigur înainte de revērsatul dorilor. Așa își făcuse socotēla oierul și pentru aceea se și grābi la gura vāgăunii, ca să taie calea de retragere a hoților.

Abia resufflând ajunse el în fine acolo și se tupilă după o tufă. Cu înverșunare privea dincolo, unde i se mistniua avutul în flacări, ridicāndu-se colonne de foc spre ceriul înroșit.

Din codrul depārtat resunau strigātele puternice ale ciobanilor, cari se sileau a aduna turma împrăștiată. În imediată apropiere a grópei se grāmādiră vre-o cincideci de cărlani, asupra cărora o mână nevădută arunca petre, pentru a-i mâna la vale în vāgăună. Animalele îndārătнице însă nu se mișcau din loc. Acest joc dură câtă-va vreme, când se ridică de după o tufă un om, care cu iuțală se repeđi la berbecule cu clopot și apucāndu-l de córne, cu tóte că acesta să împotrivea, îl trase în vāgăună, căruia îi urmară apoi toți ceialalți. Baciul încremeni când vēđu figura și un fior deosebit îi trecui prin corp.

„Nu se pótē”, borborosi el agitāt, „nu se pótē!”

Dincolo, de cea parte țisni o limbă de foc, inundānd deodată cu o lumină pătrunđătoare pe cel ce se apropia.

„Mare ți e puterea Dómne, acesta-i Gligorie!” găfăi țeranul. „Ha, ticālosul! Acum înțeleg totul, tot, tot!”

Cu furie lāsă pușca să-i lūnece la pământ.

„Nu ești vrednic nici de praful unei pușcături; cu tine o să-mi trag sama altcum!“ grăi el mâniaș. „Să mă înșele atâta de mișelesc. Cine s'ar fi putut gândi la asta!“

Acum era hoțul în fața lui.

Cu furia unei fiare se aruncă baciul în spatele celui surprins, trântindu-l la pământ.

„Așa dar tu ești acela, tu? Hulitor și fătarnic nelegiuit!“ îngâna cu anevoie printre dinții înțeleștați.

Cel atacat simți situația primejdioasă în care se afla. Recunoscuse pe baciul.

„Lasă-mă slobod, strigă el. Un strigăt și tovarășul meu de dincolo îți trimite un glonț în cap!“

Intr'aceea încercă a se elibera smâncindu-se desperat, dar țeranul îl ținea ca în clește. Atacatul totuși voia a se elibera cu ori ce preț, și se născu astfel o

luptă urmată de lovituri puternice între cei doi bărbați cari păreau a fi egali în putere. Nu se mai aude decât găfăit și gemet înădușit, însoțit de pârăitul misterios al clăilor de fân ce ardeau. Acum începu hoțul a se rostogoli tot mai aproape de marginea văgăunii, care tocmai în partea aceea era mai prăpăstioasă. Baciul presimți instictiv intenția acestuia și se încercă a o zădărnici, ceea ce îi putea să se succedă dacă ar fi lăsat mâinile contrarului libere.

Tocmai pe când cei doi, ce se luptau, ajunsă ră aproape de prăpastie, apără ca din pământ o altă figură de om care cu grabă venea spre ei. O pușcătură resună și glonțul trecu șuerând pe lângă urechia acestuia.

(Va urma.)

Trad. de Iuliu Popescu.

CÂND...

*Când inima 'n peptu-ți cu-amar jelesce
Și n'ai consolare p'acest trist pământ,
Înaltă-ți simțirea la ceriu și gândesc —
Acolo e-a lumii domn mare și sfânt.*

*O, plcă-ți genunchii cu umilință
Și piu te rógă l'al lumii-împărat,
Uita-vei atuncea a ta suferință
Și tristul tău suflet va fi consolat.*

*Căci tot cel ce 'n Domnul dulce speréză
Și crede 'n divin, prea sfânt darul său,
Puterea vieții în peptu-i viéză,
Ferice-apoi uită de ori și ce rău.*

Elena Gabor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FELIURITE.

Una și alta.

Botez pe biclclu. Nu de mult s'a întemplat în Nogeru lângă Padua, că cetățenul Ferrari Germano alerga în ruptul capului pe biclclul la botezul fiului său dintăiu. Micul Ferrari. eroul țilei, era culcat pe genunchii tatălui seu și plângea grozav, pentru ce, nu se spune. Mama încă galopa pe biclclul vitejesce alături cu bărbatul său; prietini familiei și cunoscuții în dispoziția cea mai bună alergau după ei tot pe biclcluri. A făcut senzație deosebită, că preotul nu a botezat micul băiat pe biclclu, ci pe jos.

Nota. Un pictor trimise oficiului parochial din N. următorul cont spre încasare:

1. Ascățirea lăncei S-tului George . . .	fl. —.80 cr.
2. Intregirea bărbei St. Nicolae	„ —.70 „
3. Facerea a unui picior la S. Petru . . .	„ 1.— „
4. Spălatul fecioarei Maria	„ —.50 „
5. Repararea mesei la cina cea de taină	„ —.80 „
6. Fățuirea arhanghelilor	„ 1.— „
7. Văpsirea toiagului lui Moise	„ —.30 „
8. Imbrăcarea a S-tului Ioan Botezătorul	„ 1.— „
Total	fl. 6.10 cr.

Ploesci, August, 1894.

Ioan Căndea.

Códa scurtă și códa lungă. Un călătoriu sosind într'un sat, dădu cu ochii de următorea publicație, afișată pe pörtă:

„Aici se întretin cai:

„Cei cu códa scurtă pentru 75 cr. pe ții.

„Cei cu códa lungă pentru 1 fl. pe ții.

Curios să aple cauza deosebirei de preț, intră în casă și la întrebarea lui, proprietarul casei, un țeran, îi respunde astfel:

— Da, domnule, cauza diferinței e fôrte ușor de aflat, deore-ce e știut, că calul cu códa tăiată scurt se apăără de musce nu numai cu códa, ci și cu capul, prin urmare el mănăcă mai puțin și astfel și întretinerea costă mai puțin, ér cel cu códa lungă alungă muscele numai cu códa și consumă într'una la fân, prin urmare și întretinerea e mai scumpă.

Un anunț de căsătorie. S'au cernit vremurile, s'au stricat ómenii, acum la códa vécului. Odinióră împărații tineri și fii de împărați (cari acum, destul de prosaic, se numesc prinți) umblau să-și caute cea mai frumósă fată din împărația lor sau din împărațiile vecine și se luptau chiar și cu suneii pentru câte un odor de fată, fără să grăiescă nici un cuvânt legănat despre avuție, despre zestre.

Acum

„noi, noi epigonii . . . cum zice Eminescu . . . códa vécului, noi căutam zestre.

În o fôie din Viena a apărut țilele aceste următoriu inserat:

„Un prinț tinér, proprietariul maioratului unui dominiu de mare preț, vrea să se însóre. Caută o fată frumúsică, de 20 de ani, inteligentă și din familie bună, care se aibă zestre de 3 milióne fl. Ofertele se se

adreseze la redacție, cu titlul: „numai curagiu. Mijlocitorii sunt eschiși“.

Așa dar' curagiu! Să caută o zestre de 3 milioane pentru un prinț. Dacă pe lângă cele trei milioane va fi întemplantor și o domnișoră, se va primi și aceea.

Ce vrea Edison să mai inventeze? Edison are planuri uriașe. Dintre aceste unul, care e îndeplinit și pe care el îl consideră de „un bagatel“, este perfecționarea fonografului musical. Edison a pregătit un astfel de instrument, care reproduce în deplină valoare toate nuansele de tonuri din „Cavaleria rustică“.

O altă problemă ar fi pregătirea electricității direct din oxigen și cărbuni. Acesta ar fi un lucru epocal. Dacă va succeda a pregăti electricitate fără întrebuintarea mașinei de abur, prin acesta să înmulțescă puterea mecanică a pământului. Cei mai geniali electrotehnici își bat capul să-o afle acesta. Edison e de părere, că acesta va succeda. În cazul acesta s'ar produce mari schimbări. Locomotivele electrice vor percurge 150 miluri engleze pe oră. Să vor construi aparate de sburat și omienii vor sbura ca paserile, deoarece prin pregătirea electricității pe cale chimică se pot construi așa motore, cari trag în greutate aproape nimic pe lângă cele de acum. Teranul va tăia lemne, va imblăți etc. cu mici mașini electrice. Cu ajutorul electricității, vom ferbe, vom încălzi odăile, vom lumina și vom pute să vedem în depărtări mari, precum auzim acum din depărtări mari, cu telefonul.

La de-ai de aceste să gândească Edison.

Anecdote.

Servus părinte.

Pentru omul dela sate vorba cultă-i lucru mare, El aude multe lucruri, cu cari nu iese la cale; Așa un țigan odată, ce la un popă servea, Auzea prea des pe popa, că cu servus nu slăbea: Cătră dascăl dicea servus, asemeni cătră notar, Servus cantore iubite, servus domnule primar. La țigan aceste vorbe nu-i mai eșiră din minte Și ntr'o di fără sfială, dise: „Domnule părinte, Să mă ierți țuca-ți-aș barba, te întreb un lucru mare Servus ăla ce-l tot spui, nu e cumva de mâncare?“ „De mâncare nu-i țigane, dar cu un servus tu poți Să scapi de-ori-ce datorie, fie ea chiar de cincii zloți“. „Scumpă vorbă, o să cerc și eu vre-odată Când 'mi va veni 'mi rëndul, ca să dau cuiva vreo plată.“

Nu trecuse mult d'atuncea și țiganul amărit A venit să spună popei, că nevasta i-a murit. Ba-l chiamă ca să-i-o îngrope, și să-i facă-o cuvântare Dintre cele mai frumoșe, c'o să-i dea bune parole. Popa nost plecă pe dată și-i făcu o 'ngropăciune Dintre cele mai alese, de s'a dus în sat minune. Țiganul ș'aduce aminte de a lui servus dinainte Și s'apropie de popa, dicënd! „Domnule părinte! Să vedem de socotelă, și să-mi spui câte parole Am să-ți dau acum părinte, pentru slujba D-tale „Ce să-mi dai? vre-o dece zloți, c'am făcut lucru frumos O să-ți dau țuca-ți-aș barba, o să-ți dau prea bucuos. „Na un servus face cincii, și cu altul face dece Și-ți mai dau unul de-asupra, ca se fie cincispredece, Dar acest servus din urmă, te rog cât ce-ajungi acasă Să-l cinstesci din a mea partea la cocóna preotésă.“

Ploesci, în August, 1894.

I. Căndea.

Din viața de profesor. Între ardelenii, cari emigraseră înainte de asta cu 3—4 decenii în România și au ocupat acolo catedre de profesor, a fost și profesorul din Bucuresci, Circa, filolog și pedant gramatist român, despre care se scie, că locuind departe de scólă, de liceul „Mateiu Basarab“, mergea călare la prelegere, dar totă viața lui n'a lipsit nici când dela ore.

Odată trimise fericitul Circa pe servitorea sa să vadă că mai sunt lemne de foc în șopron. Servitorea întorcându-se, dise:

— Nu mai este lemne.

Circa necăjit pentru această greșală de concordantă, să adresă cătră fată, ca și când ar fi pe catedră:

— Nu scii tu, că predicatul se pune în acelaș număr cu subiectul; lemne e plural, prin urmare trebuie să dici: nu sunt lemne. Pentru această nesciință a ta ai merita notă rea.

Fata îl asculta cu gura căscată, nepricepënd nimic.

Tot cu Circa s'a petrecut următorul cas: Cumpărase odată un cocoș de soiu și fiind dus el la scólă, cocoșul, din vina servitorei a sburat din curte.

Când veni el acasă totă casa, cucóna, servitorea căutau cocoșul.

— Ce este, întrebă el pe servitore pe care o află la pörtă?

— S'a perdut găinul, cocóna, respunse servitorea plângënd.

Circa, care nu mai aușise acest termen, în loc să o certe, scóse din buzunar în pripă o piesă de doi franci și o dădu servitorei, spre marea mirare a cucónel.

— Ce va să dici asta? îl interpelă această necăjită tu în loc de a certa fata o cinstesci cu bani...

— Da, dise Circa, fata asta merită cinste căci m'a învățat un cuvânt adevărat român, care va scóte din limbă cuvântul cocoș. Ce vrei frate, acesta e cuvânt în adevăr roman: *găin, găină, gallus, galina*.

Șaradă.

De Ioan Căndea.

Două litere căutați

Și cu ele să formați

O uneltă mititea

Dar se hrănesc mulți cu ea.

Înainte de voiți

Câte o literă lipiți

Și atunci voi nimeriți

Ce voesc eu să găciți:

Cu *d* 'n vechime mă căutați,

Cu *f* la lucru mă aflați,

Cu *l* în mine vă scâlțați,

Cu *m* mă luați și mirosați,

Cu *r* mă frigeți și mâncați,

Cu *s* în spate mă purtați,

Cu *t* gura vă 'ncelețați,

Cu *z* patul îl ocupați.

Terminul de deslegare este până la 28 August (9 Sept.) a. e. Între abonați, cari vor deslega-o corect, să vor sorta două novelte: *Moș Kivu* și *Hedwige de Gil*.

Rezolvarea problemei numerice din Nr. 12 este următorea:

Ordinea celor 10 soldați se poate schimba de 3,628,800 ori, ăr timpul în care se pot face aceste schimbări este 16 ani, 9 luni, 2 săptămâni și 4 zile.

Corect au rezolvat-o d-ra Eugenia T. Metjan (Ercea-Mare) și d-nii Iustin Pop (Luna), I. Morandini (Bucuresci), Valeriu Moldovan (Turda).